
Alumna: Marta Llnell Sánchez

Tutora: Anna Teruel Sardó

El TDAH: una Realitat?

Incidència del TDAH a les escoles de Palamós

Presentació

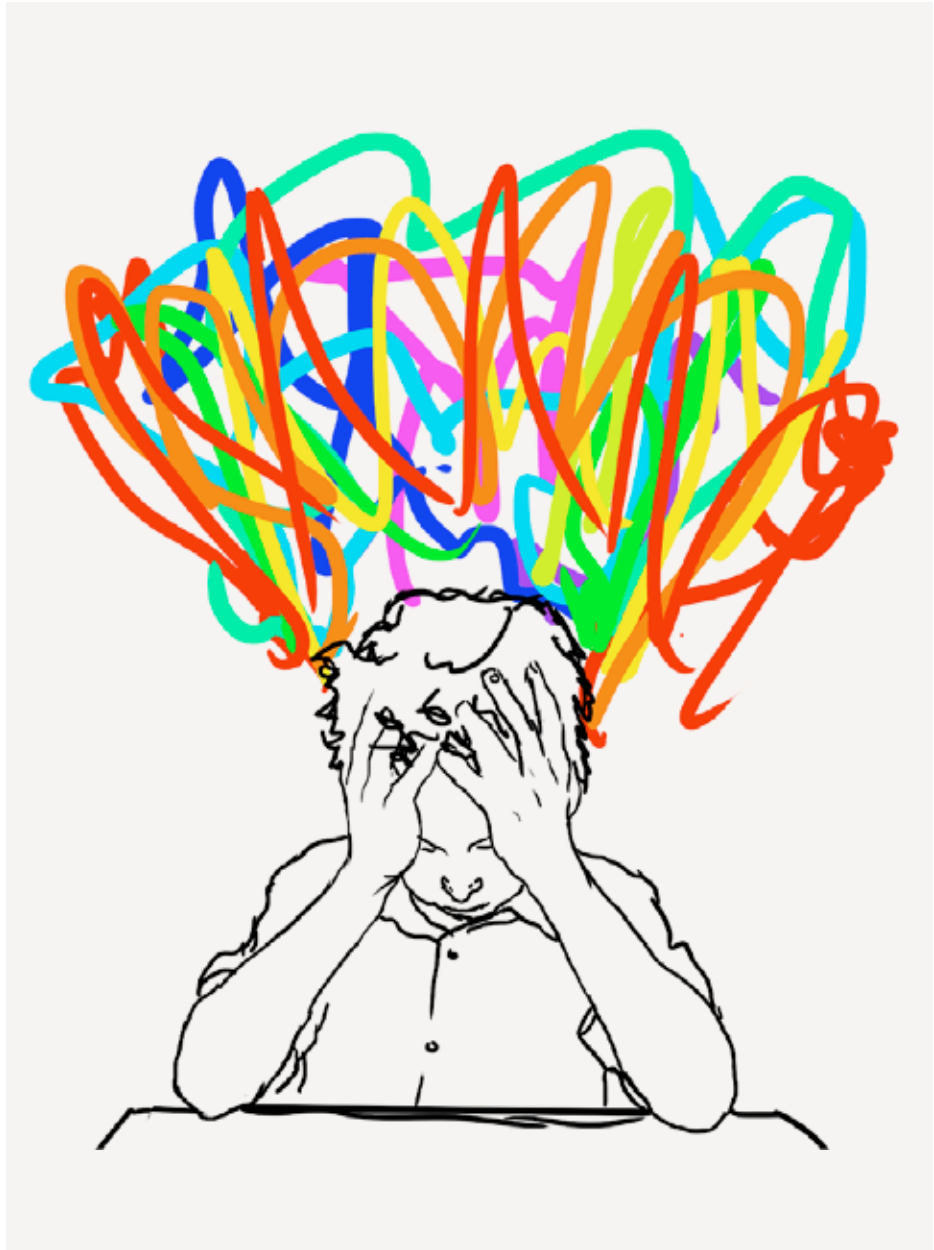
Com a part integrant d'una gran família en què hi ha una important vocació per la docència, i com a conseqüència d'haver-la viscut de prop, ja des de ben petita la meva inclinació ha estat cap a aquest món.

Des de sempre he tingut ben clar que l'ensenyament és el que més m'agrada. Els problemes que poden tenir els infants en el seu desenvolupament cognitiu i relacional em desperten un interès especial.

Quan vaig saber que aquest any hauria de dur a terme el treball de recerca, pel meu cap van començar a ballar diferents opcions, però *casualment* totes tenien relació amb els trastorns infantils.

La meva primera idea girava al voltant de trastorns com la dislèxia, l'autisme, fòbies específiques, trastorns alimentaris i tot tipus d'alteracions psíquiques i emocionals relacionades amb la família, l'escola, el desenvolupament de l'infant i l'entorn.

A partir d'aquí vaig començar a parlar amb la meva tutora del treball, l'Anna Teruel, que en primer lloc em va aconsellar de tractar el tema d'una manera més concreta per tal d'aprofundir més, ja que al principi el ventall de trastorns era massa ampli

i el resultat final hauria estat una pinzellada general de tots els temes però sense poder treballar-los a fons. Això em va portar a escollir el TDAH.

En un futur m'agradaria contribuir a trobar solucions a aquest trastorn o, com a mínim, a acompanyar els infants que el pateixen en el seu camí fins al món adult. A mesura que he anat avançant en l'elaboració del treball, parlant amb especialistes o formulant enquestes per saber l'opinió de la gent, vaig començar a veure la polèmica relacionada amb aquest trastorn. Molta gent creu que el TDAH és un trastorn real i que s'hauria de sensibilitzar molt més la societat sobre aquest tema. Però, a la vegada, hi ha gent que opina que el TDAH només és un negoci o una moda, i que medicar els nens i nenes ja des de ben petits no és ètic.

Metodologia

Per a la realització d'aquest projecte de recerca quasi tota la informació obtinguda ha estat extreta de documents que m'han facilitat els psicòlegs, pedagogs, professors, psiquiatres i pediatres que he entrevistat, complementant-la amb pàgines web que ells mateixos m'han compartit. Aquesta informació no només m'ha servit com a teoria, sinó també per elaborar una petita part del meu treball de camp, en el qual s'ha d'afegir: la visita a la consulta d'una psicòloga on he pogut veure dos nens d'edats diferents amb aquest trastorn; una enquesta adreçada a la població de la qual he obtingut un total de 170 respostes que m'han servit per elaborar els gràfics resultants sobre el coneixement que té la població en general sobre aquest tema; també he obtingut informació sobre els fàrmacs amb què es mediquen gràcies a una entrevista mantinguda amb un pediatre i una psiquiatra, i cal incloure cinc cartes repartides a les escoles de Palamós per tal de saber el nombre actual d'alumnes amb TDAH, dades que em van ajudar a concloure el treball elaborant uns gràfics comparatius sobre la incidència del trastorn a les escoles del nostre municipi.

Cos del treball

El meu treball de recerca s'ha dividit en dues parts, el marc teòric i el marc pràctic. Dins del meu marc teòric començo explicant que és el TDAH, un trastorn d'origen neurobiològic que es comença a detectar a l'edat infantil i que afecta entre el 3 % i el 7 % de la població, caracteritzat per la impulsivitat o l'alt nivell d'activitat i inatenció. A partir d'aquí he elaborat diferents apartats explicant els símptomes nuclears, l'origen del trastorn i els tres passos més importants per detectar-lo: la detecció, l'avaluació i el diagnòstic, incloent dins de l'avaluació unes proves que mesuren els aspectes de tipus cognitiu, com seria la intel·lectualitat, i el comportament a l'hora de resoldre tasques quotidianes. Es tracta de la Figura de Rey-Osterrieth, la Prova de la Torre de Hanoi i el Test de Classificació de Targetes de Wisconsin.

A més, també incloc un apartat especial dedicat a la medicació on explico que el metilfenidat i l'atomoxetina són els dos principals fàrmacs més utilitzats i més segurs d'avui en dia que ajuden a millorar tant la hiperactivitat com la inatenció, millorant com a conseqüència el rendiment escolar.

I, finalment, l'últim apartat que conclou el meu marc teòric és la intervenció a l'escola, és a dir, com l'escola pot crear un entorn favorable i un suport personalitzat a aquests infants amb el trastorn present. Conté diferents subapartats on explico com hauria de ser una bona gestió de l'aula, la planificació d'activitats per als alumnes d'ESO, quines serien les conseqüències del mal comportament i, finalment, explico els Equips d'Assessorament i Orientació Psicopedagògica, anomenats EAP.

Per altra banda, la meua part pràctica també està composta per diferents apartats. Aquesta s'inicia amb la meua experiència en haver tingut l'oportunitat d'haver presenciat en directe, a la consulta de la psicòloga Eva Lloveras, dos infants amb el trastorn present i haver pogut comprovar com un mateix trastorn afecta de manera diferent dues persones. Seguidament incloc les entrevistes, realitzades a diferents especialistes, psicòlegs, pediatres, psiquiatres, pedagogs, professors, i el seu buidatge. El tercer apartat està format gràfics que pertanyen a l'enquesta que vaig realitzar i que anava destinada a la població amb l'objectiu de saber quin era el coneixement que tenien sobre el TDAH. A partir d'aquests gràfics he pogut comprovar que gran part de la població sap què és el TDAH o n'ha sentit a parlar. Seguidament, he inclòs la carta que vaig escriure i que anava dirigida a les escoles per tal de saber la quantitat d'alumnes que patien el trastorn des de 1r de primària fins a 2n de batxillerat. Un cop obtinguts els resultats vaig procedir a fer els gràfics on he pogut comprovar que la incidència del trastorn dins de la nostra població és d'un 2 %, i podem afirmar que és una dada positiva si la comparem amb el 5-6 % que sol haver-hi a tot l'Estat. Per tant, he pogut comprovar que a vegades aquest trastorn sol estar relacionat amb factors genètics, ambientals i psicosocials. El que ens porta a pensar, doncs, és que l'ambient de la nostra població és menys nociu respecte de les grans ciutats; el clima, el mar i la «poca» contaminació resulten molt favorables per a una menor incidència del trastorn.

Conclusions

Aquest treball ha estat molt enriquidor perquè sabia de l'existència del trastorn però el fet d'haver-ho treballat tan a fons m'ha permès endinsar-m'hi de ple i conèixer de manera més profunda com afecta els infants i els joves. He après que l'atenció familiar és molt important i que en segons quins casos no és fàcil. També m'he adonat de la importància del paper que tenen els psicòlegs, pedagogs i mestres en l'assessorament a les famílies i en la progressió positiva de l'infant a mesura que aquests van creixent.

He comprovat que pot haver-hi una sobrediagnosi i que els medicaments, tot i ser molt efectius, no sempre són necessaris ja que en casos més lleus hi ha alternatives que poden estalviar els efectes secundaris d'aquests fàrmacs. Amb tot, és el professional qui valora si són necessaris, i en aquests casos s'han de donar.

Les hipòtesis que em vaig plantejar a l'inici del treball, i que van ser contestades pels especialistes, han demostrat que el TDAH és un trastorn real, que ha de ser tractat al més aviat possible i que aquests nens no es concentren ni responen no pas perquè no volen, sinó perquè no poden; ells voldrien fer-ho, però els és pràcticament impossible mantenir l'atenció com la resta dels seus companys. Abans que aquest trastorn fos tan conegut se'ls posava l'etiqueta de «nens dolents» o «nens difícils de tractar», pel seu comportament inquiet i poc responsable. Això tant afectava el seu entorn familiar i escolar com a alls mateixos, que sovint se sentien diferents, i en alguns casos inferiors, a causa de les contínues crítiques rebudes. A partir del moment en què aquests nens són diagnosticats la seva vida millora perquè el seu entorn és conscient que hi ha un problema i tothom hi posa el seu granet de sorra, en la mesura que li correspon, afavorint l'autoestima i l'evolució positiva per tal que arribin a ser adults sense complexos.

Amb l'elaboració de la part pràctica he comprovat que hi ha poca incidència diagnosticada de TDAH en la nostra població, un 2 % enfront del 5-6 % general. Personalment aquest resultat em sembla molt positiu perquè abans de començar el treball tenia la percepció que hi hauria més casos diagnosticats. No obstant això, encara que només hi hagués un sol nen amb TDAH en tota la meva població, no s'ha d'infravalorar, sinó que s'ha de treballar a fons per part de tots els especialistes adients perquè aquest nen creixi amb tota normalitat i sense que es pugui sentir exclòs a si mateix.

L'enquesta, que anava dirigida a la població amb l'objectiu de fer un sondeig sobre el coneixement d'aquest trastorn, m'ha sorprès positivament: he pogut comprovar que la immensa majoria dels enquestats coneixen aquest trastorn o n'han sentit a parlar. En resum, les meves hipòtesis s'han complert ja que he pogut comprovar que el TDAH és una realitat i que les opinions contràries són errònies, ja que aquests nens són incapaços de filtrar la informació abans d'actuar. I, tal i com vaig esmentar al començament del meu treball, m'agradaria dedicar-me a la docència, i és per això que aquest tema em va despertar un interès especial degut al gran ventall d'informació que sempre m'havia arribat.

Bibliografia i webgrafia

Rayma Griffin (2017): "Quina és la diferència entre TDA i TDAH?". Dificultats d'aprenentatge i atenció. [Document d'Internet disponible a <

ce-between-add-adhd> – Crichton, G. Still (2015): “Breu història del descobriment i estudi del TDAH”. Adana Postgrau [Document d’Internet disponible a <<https://adanaposgrado.wordpress.com/2015/09/12/historia-del-descubrimiento-del-tdah>> – Bastida (2013) “Per què a França no hi ha casi nens amb TDAH” Bebés y más [Document d’Internet disponible a <<https://www.bebesymas.com/salud-infantil/por-que-en-francia-no-hay-apanas-ninos-con-tdah>> – Fundació CADAH (2012) “Una dieta equilibrada, fundamental en el TDAH” [Document d’Internet disponible a <<https://www.fundacioncadah.org/web/articulo/dieta-equilibrada-fundamental-en-el-tdah.html>> – Sotullo, C. y Díez, A. (2007). *Manual de diagnòstica y tratamiento del TDAH*. Ed. Médica Panamericana. – Sara Ortega Tapia (2012). Com avaluar el TDAH. Fundació CADAH [Document d’Internet disponible a <<https://www.fundacioncadah.org/web/articulo/instrumentos-para-evaluar-el-tdah.html>> – Gemma Ortega (2013). Valoració de les funcions visio-perceptives i visio-espacials en la pràctica forense [Document d’Internet disponible a <<http://www.elsevier.es/es-revista-revista-espanola-medicina-legal-285-articulo-valoracion-las-funciones-viso-perceptivas-viso-espaciales-S0377473213000898#fig0005>> – M. José Mas (2016) Medicació para el TDAH: efectes a llarg termini. Neurones en creixament. [Document d’Internet disponible a <<https://neuropediatra.org/2016/10/24/medicacion-para-el-tdah-efectos-a-largo-plazo/>> – Wikipedia (2017). Metilfenidat, un fàrmac psicoestimulant. [Document d’Internet disponible a <<https://ca.wikipedia.org/wiki/Metilfenidat>> – Fundació CADAH (2012). Tractament farmacològic en el TDAH. [Document d’Internet disponible a <<https://www.fundacioncadah.org/web/articulo/tratamiento-farmacologico-en-el-tdah.html>> – American Society of Health-System Pharmacist (2017). Atomoxetina. [Document d’Internet disponible a <<https://medlineplus.gov/spanish/druginfo/meds/a603013-es.html>> – Oscar Castellero Mimenza (2017). Noradrenalina: definició i funcions. [Document d’Internet disponible a <<https://psicologiyamente.net/neurociencias/noradrenalina-neurotransmisor>> – GENCAT (2011-2012). Serveis educatius: EAP [Document d’Internet disponible a <<http://xtec.gencat.cat/ca/serveis/sez/eap/>> – Ministerio de sanidad, Política social e Igualdad (2010): *Guías de práctica clínica en el SNS*. Catalunya – Generalitat de Catalunya (2015): *Protocol per al maneig del trastorn per dèficit d’atenció amb hiperactivitat (TDAH) infantojuvenil en el sistema sanitari català*. Barcelona – Direcció General d’Educació Infantil i Primària - Direcció General d’Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat (2013): *El TDAH: detecció i actuació en l’àmbit educatiu*. Barcelona
